

Heino, 9 februari 2023

Geacht College, geachte Raad,

Wij sturen u deze brief namens een aantal bewoners van de omgeving Twentseweg en Moerweg in Heino.

Wij zijn tegen het plaatsen van windturbines hoger dan 25 meter tiphoogte. Wij wonen met z'n allen in het prachtige en unieke Salland, een monument dat we gezamenlijk moeten beschermen tegen horizonvervuiling, slagschaduw en geluidsoverlast.

Bij ons in de omgeving, net over de grens met de gemeente Dalfsen, staat een erfmolen met een tiphoogte van 25 meter. Ondanks de donkere kleur tegen de achtergrond van het bos is deze molen toch redelijk aanwezig in het landschap. Dit blijft gelukkig wel beperkt tot de landschapskamer. Hogere molens zullen in een veel groter gebied zichtbaar zijn. Maar misschien nog wel belangrijker, we praten bij grotere hoogtes niet meer over erfmolens, maar over zwaardere windturbines met een totaal ander vermogen en geluid dan de erfmolens van 25 meter. Dit betreft namelijk ondermeer molens van 10 kW, terwijl de grotere windturbine waar nu belangstelling voor is vanuit een aantal boeren, een vermogen heeft van maar liefst 80kW met een daarbij behorend geluid. Bij dergelijke turbines krijg je mogelijk ook te maken met laagfrequente geluiden, de zogenaamde bromtonen.

De 25 meter erfmolens van 10kW hebben een geluidsniveau van 40 tot 45 dB binnen 0 tot 50 meter. 45 dB wordt waarschijnlijk de nieuwe wettelijke grens, zoals de WHO aanbeveelt. Voor de nacht geldt op dit moment een grens van 41 dB, maar de verwachting is dat ook deze grens naar beneden wordt bijgesteld, omdat uit meerdere onderzoeken is gebleken dat schade voor de gezondheid al optreedt vanaf 35 dB. Op dit moment kijkt men naar gemiddelden over een jaar, maar men zou eigenlijk moeten kijken naar piekmomenten. Ook deze eventuele wettelijke aanpassing wordt meegenomen in de diverse onderzoeken, waarover hieronder meer.

Hoe het geluid van de 10kW erfmolens op grotere afstand en 's nachts is, daarover wordt geen informatie gegeven. Het vermogen van de 80kW molens is vele malen hoger en het daarbij behorende geluid ook. Bij windturbines krijg je ook te maken met laagfrequent geluid dat eerder als hinderlijk wordt ervaren door specifieke factoren die bij windturbines een rol spelen, zoals onder andere het ritmische karakter van windturbinegeluid. Bovendien dempt laagfrequent geluid over grote afstanden minder uit dan geluid met hogere frequenties. Ook speelt het bij de hinderbeleving een rol dat in de avond- en nachtperiode het achtergrondgeluid over het algemeen afneemt en het windturbinegeluid gelijk blijft of juist toeneemt. Dit wordt onder andere verwoord in het rapport van Arcadis uit 2022, opgesteld in opdracht van het ministerie van EZK. Het is niet voor niets dat er op dit moment een planMER loopt met betrekking tot nieuwe algemene omgevingsregels voor windturbines. De verwachting is dat deze nieuwe regels medio 2023 klaar zijn. Daarnaast lopen er nog andere onderzoeken, namelijk een onderzoek naar gezondheid naar aanleiding van de motie Erkens/Leijten, Wind Wiki doet onderzoek en een onderzoek van het RIVM naar gezondheidseffecten van windturbines.

BestWatt is de grote en enige belangrijke speler als leverancier, zoals wel is gebleken. Het bedrijf wilde ons wel informatie over de 10kW molen geven, maar toen wij meermaals vroegen naar de volledige informatie, inclusief geluidsgegevens met betrekking tot de BW80kW molen, bleef het stil. Dat geeft te denken.

Dat molens van 25 meter hoogte niet meer zouden voldoen aan de wensen van nu, vinden wij geen argument. De ontwikkelingen blijven doorgaan en dat zou betekenen dat de molens alsmaar hoger worden. Dan is sprake van een glijdende schaal. Hoe lang duurt het voordat er wordt aangegeven dat turbines van 40 meter niet meer voldoen aan de wensen van nu?

Wij zijn van mening dat 25 meter tiphoogte een grens is die we aan moeten houden. Deze erfmolen draait succesvol op veel erven en kan dan eventueel gecombineerd worden met zonnepanelen en eigen energieopslag. Verder zijn wij van mening dat een hoogte van 25 meter ook een mooi compromis is bij het leefbaar en mooi houden van het platteland.

Dit zou kunnen betekenen dat een enkele boer, die bijvoorbeeld bij een bos woont en om die reden een hogere molen nodig heeft, geen optimaal financieel rendabele molen kan plaatsen. Als een boer met een molen energieneutraal kan worden is dat meegenomen, maar het moet niet ten koste gaan van landschap, omwonenden en biodiversiteit. Overigens kan een boer überhaupt niet energieneutraal worden zolang hij nog gas gebruikt en dat is op vrijwel alle boerenbedrijven nog het geval.

Er zijn veel initiatieven op landelijk niveau met betrekking tot zonne-energie en windenergie die meer dan voldoende groene energie opbrengen om ook deze boeren te voorzien van energie. Zij kunnen dus ook gewoon - net als veel burgers al doen - groene energie van het net betrekken, of zonnepanelen op de schuurdaken leggen in combinatie met eigen energieopslag.

Daarnaast zou het wenselijk zijn dat de gemeente ook wat meer toezicht houdt op de inpasbaarheid van 25-meter molens in het landschap. Er is momenteel geen uniformiteit en dat maakt het landschap rommelig. Is er een mogelijkheid om eenduidigheid te creëren? Bijvoorbeeld met betrekking tot de kleur van een molen en begeleiding bij de keus voor passende aanplant rondom de molen?

Ook kan er worden gekeken naar het type molen; de 25 meter hoge 10 kW molens van Bestwatt zijn erg populair en draaien op veel boerderijen, maar er zijn bijvoorbeeld molens van EAZ die maar 12 meter hoog zijn en meer energie opwekken, namelijk 15kW. Deze zijn gemaakt van natuurlijke materialen en kunnen bovendien 20 jaar mee. Er zijn voldoende alternatieven om geen molens van meer dan 25 meter tiphoogte te hoeven plaatsen en wij vragen ons af of er voldoende is gekeken naar alternatieven.

Op dit moment wordt gefocust op twee grote spelers in de markt. Gezien de inhoud van de zogenaamde 'Klantgesprekken' op de website van BestWatt wordt duidelijk, dat regelmatig excursies plaatsvinden naar agrariërs die een BW erfmolen hebben staan. Je kunt daar ook lezen dat LTO – de belangenvereniging van de boeren - bij gemeentes lobbyt om aanpassingen te doen en de hoogte van de toegestane erfturbines te wijzigen naar 35 meter of hoger. We spraken eerder al over de glijdende schaal.

Is ook uitgebreid met bewoners van het buitengebied gesproken over de impact van wijziging/aanpassing van verruiming van het beleid? Ook al hebben zij geen (agrarisch) bedrijf?

U bent vertegenwoordiger van **alle** burgers toch?

Dat een molen van 25 meter geen rendabele molen zou zijn, is wat ons betreft geen juiste bewering, deze molen draait succesvol op heel veel boerenbedrijven. Dat een hogere turbine een relatief goedkopere investering zou zijn, zou niet zwaarder moeten wegen dan de impact op het landschap, de gezondheid van omwonenden en het belang van biodiversiteit.

De communicatie rondom het onderwerp 'Verruiming maximale hoogte erfwindmolens' komt op ons erg eenzijdig over en wordt gebracht als een bijna voldongen feit, ook in de pers.

Zelfs het raadsbesluit van 16 februari 2023 ligt al klaar ter ondertekening. Dat, terwijl er door het College en raadsleden al uitgebreid is gesproken met boeren en leveranciers van windmolens, zonder burgers en omwonenden er uitgebreid bij te betrekken. Het college geeft zelfs al een voorkeur aan. Is de enkele boer die een hoge turbine wil plaatsen zo belangrijk, dat u het geheel bijna presenteert als een voldongen feit? Nogmaals, burgers zijn nog vrijwel niet gehoord in deze, terwijl daar de afgelopen maanden best tijd voor had kunnen worden gemaakt. U zult begrijpen dat wij - los van het voorstel dat hier ligt -, allerminst blij zijn met de gang van zaken en de manier waarop dit naar de buitenwereld wordt gecommuniceerd.

Wat we niet moeten vergeten is dat wij het voorrecht hebben in een bijzonder en prachtig Salland te wonen. Niet voor niets hebben we organisaties als Landschap Overijssel en Stichting Kostbaar Salland om ons landschap te beschermen. Salland is een monument dat wij met z'n allen, ook met college en raad, moeten beschermen.

Wat ons betreft zijn windturbines hoger dan 25 meter in Salland geen optie.

Aan u de taak om een juist en weloverwogen besluit te nemen.

Dank voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet,